

У КОСМАСЕ ДВОЕ, АБО ДВА — САВЕЦКІЯ!

Слаўся, Айчына ты наша свабодная!

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ
І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАІЧЫННІКАМІ

№ 65 (649)

Жнівень 1962 г.

Год выдання 8-ы.

За «Усходам-3» — «Усход-4» Паведамленне ТАСС

12 жніўня 1962 года, у 11 гадзін 02 хвіліны па маскоўскаму часу, у Савецкім Саюзе на арбіту спадарожніка Зямлі выведзен касмічны карабель «Усход-4».

Карабель «Усход-4» пілатуеца грамадзянінам Савецкага Саюза лётчыкам-касманаўтам падпалкоўнікам таварышам Паповічам Паўлам Раманавічам.

У адпаведнасці з пастаўленымі задачамі запуск карабля «Усход-4» ажыццёўлен у перыяд знаходжання на арбіце касмічнага карабля «Усход-3», запушчанага ў Савецкім Саюзе учора, 11 жніўня 1962 года. У цяперашні час у касмічнай прасторы ў палёце знаходзяцца адначасова два савецкія касмічныя караблі — «Усход-3» і «Усход-4», пілатуемыя грамадзянамі Савецкага Саюза касманаўтамі таварышамі Нікалаевым Андріянам Рыгоровічам і Паповічам Паўлам Раманавічам.

Мэтамі вывадзення на блізкай арбіты двух касмічных караблёў з'яўляецца атрыманне доследных даных аб магчымасці ўстаўлення непасрэднай сувязі паміж двума караблямі, каардынавання дзеяння лётчыкаў-касманаўтаў, праверка ўплыву аднолькавых умоў касмічнага палёту на чалавечы арганізм.

Паводле папярэдніх даных, палёт карабля «Усход-4» адбываецца па арбіце, блізкай да разліковай. Пачатковы перыяд абара-

чэння карабля-спадарожніка вакол Зямлі складае 88,5 хвіліны, мінімальнае аддаленне ад паверхні Зямлі (у перыгеі) і максімальнае (у апагеі) роўны адпаведна 180 і 254 кіламетрам, вугал нахілу плоскасці арбіты да плоскасці экватара — каля 65 градусаў. Караблі знаходзяцца на блізкай адлегласці адзін ад аднаго і паміж імі ўстаноўлена двухбаковая радыёсувязь.

Наземнымі станцыямі ўстаноўлена двухбаковая радыёсувязь з касманаўтамі карабля «Усход-4», які вядзе свае перадачы на частотах 20,006 і 143,625 мегагерц.

На караблі ёсць таксама перадачы «Сігнал», які працуе на частаце 19,990 мегагерц.

Самаадчуванне касманаўтаў таварышаў Нікалаева і Паповіча добрае.

Усе сістэмы касмічных караблёў «Усход-3» і «Усход-4» працуюць нармальна. Упершыню па плану даследаванняў ажыццёўляецца сумесны групавы палёт у касмічнай прасторы двух савецкіх караблёў «Усход-3» і «Усход-4», пілатуемых грамадзянамі Савецкага Саюза таварышам Нікалаевым Андріянам Рыгоровічам і таварышам Паповічам Паўлам Раманавічам.

Пятрусь МАКАЛЬ

ДЗЕНЬ ДОБРЫ, НЕБА!

*Дзень добры, неба! На цябе
зноўку
Глядзіць мільёнавокі шар
Зямны.*

*Да зор далёкіх у
камандзіроўку
Ляцяць яго бяспасныя
сыны.*

*Вылечваем мы немату
адвечную
Вышыняў, што міргалі нам
здаля.*

*Вядзе па-руску гутарку
сардэчную
З нябёсамі савецкая зямля.
Мы ў космас насцеж*

*расчыняем дзверы,
Каб сустрэкацца з зорамі
часцей!*

*На стол абрус,
і Месяц і Венера,—
Рыхтуйцеся прымаць зямных
гасцей!*

ДАКЛАДВАЮЦЬ КАСМАНАЎТЫ

ДАКЛАДВАЕМ САВЕЦКАМУ НАРОДУ,
ЦЭНТРАЛЬНАМУ КАМІТЭТУ КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ
САВЕЦКАГА САЮЗА, УРАДУ СССР,
ТАВАРЫШУ МІКІЦЕ СЯРГЕЕВІЧУ ХРУШЧОВУ

МАСКВА, КРЭМЛЬ.
У АДПАВЕДНАСЦІ З ЗАДАННЕМ ІДЗЕМ НА СУМЕСНЫ ГРУПАВЫ ПАЛЕТ
НА БЛІЗКАЙ АДЛЕГЛАСЦІ, ПАМІЖ КАРАБЛЯМІ ЎСТАНОЎЛЕНА НАДЗЕР-
НАЯ СУВ'ЯЗЬ, СІСТЭМЫ КАРАБЛЁУ ПРАЦУЮЦЬ ВЫДАТНА.

Савецкія касманаўты **НІКАЛАЕВ,
ПАПОВІЧ.**

12 жніўня 1962 года, 12 гадзін 30 минут.

ЦЭНТРАЛЬНАМУ КАМІТЭТУ КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ САВЕЦКАГА
САЮЗА, САВЕЦКАМУ УРАДУ,
ТАВАРЫШУ МІКІЦЕ СЯРГЕЕВІЧУ ХРУШЧОВУ

МАСКВА, КРЭМЛЬ.
ДАКЛАДВАЮ — ПАЛЕТ КАРАБЛЯ «УСХОД-4» ПРАХОДЗІЦЬ НАРМАЛЬНА.
САМААДЧУВАННЕ ВЫДАТНАЕ. ГАНАРУСЯ ПОСПЕХАМІ НАШАЙ НАВУКІ І
ТЭХНІКІ. ПРЫВІТАННЕ УСЯМУ САВЕЦКАМУ НАРОДУ.

Савецкі лётчык-касманаўт **ПАПОВІЧ.**

12 жніўня 1962 года, 12 гадзін 30 минут.

МЫ ІМКНЁМСЯ Ў ЗОРКАВЫ СУСВЕТ,

Радыеграмы М. С. Хрушчова на борт касмічных караблёў «Усход-3» і «Усход-4»

Таварышу Нікалаеву

Дарагі Андрыйн Рыгоровіч!

З вялікай радасцю прачытаў вашу радыеграму.

Уся Савецкая краіна з хваляваннем і захапленнем сочыць за вашым палётам. Народ, партыя ганарацца вамі. Ваш подзвіг, палёт касмічнага карабля «Усход-3», зноў узваялічвае нашу сацыялістычную Радзіму, яе таленавіты і працавіты народ, нашых вучоных, інжынераў, тэхнікаў, рабочых, калгаснікаў.

Прыемна было чуць ваш голас і бачыць вас на экране тэлевізара. І хоць вы знаходзіцеся ў космасе на велізарнай адлегласці ад Зямлі, наша цудоўная тэхніка дазволіла бачыць вас вельмі блізка. У мяне было такое пачуццё, быццам вы знаходзіцеся зусім побач. Мы чулі ваш бадзёры голас, бачылі жывыя вочы, рухі рук, назіралі, як вы працуеце, і радуемся таму, што вы адчуваеце сябе добра.

Я гутарыў з вамі, калі вы рабілі чацвёрты віток вакол зямнога шара. Але вам прадстаіць зрабіць яшчэ нямала такіх вітоў. Ад усёй душы жадаю вам, дарагі таварыш Нікалаев, паспяхова завяршэння палёту і шчаслівага прызямлення. Жадаю вам і ў далейшым добрага здароўя, добрага самаадчування, бадзёрасці.

Упэўнены, што хутка я і мае таварышы — члены Прэзідыума ЦК і ўрада — абдымем вас на нашай савецкай зямлі.

М. ХРУШЧОУ.

11 жніўня 1962 года.

Таварышу Паповічу

Дарагі Павел Раманавіч!

Сардэчна віншую вас ад імя Цэнтральнага Камітэта КПСС, Савецкага ўрада і ад сябе асабіста з выдатным подзвігам, які вы здзяйсняеце, праслаўляючы савецкі народ, нашу сацыялістычную Радзіму.

Вы ўзняліся ў касмічныя далі ўслед за Андрыйнам Рыгоровічам Нікалаевым і разам з ім робіце групавы палёт вакол Зямлі. Гэтымі палётамі Савецкі Саюз першым пракладвае шлях групавым палётам у космас.

Наша краіна, савецкія вучоныя, інжынеры, рабочыя стварылі дасканалую тэхніку, а вы, як і іншыя савецкія касманаўты, выдатна асвоілі і ўмела выкарыстоўваеце яе. Усім савецкім людзям прыемна было даведацца, што караблі «Усход-3» і «Усход-4» выйшлі на бліскую адлегласць адзін да аднаго і ўстанавілі паміж сабой сувязь.

Савецкія людзі захапляюцца вашым подзвігам, подзвігамі савецкіх касманаўтаў.

Размаўляючы з вамі па тэлефоне, я рад быў чуць, што вы бадзёры і адчуваеце сябе добра. Жадаю вам паспяховага завяршэння палёту і шчаслівага прызямлення. Чакаем вас на нашай савецкай зямлі, каб абняць вас і вашага нябеснага брата Андрыйна Рыгоровіча і разам з вамі адсвяткаваць завяршэнне касмічных палётаў.

М. ХРУШЧОУ.

12 жніўня 1962 года.

Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў віншуе касмічных братоў

13 жніўня М. С. Хрушчоў накіраваў наступную радыеграму савецкім касманаўтам таварышу Нікалаеву Андрыйну Рыгоровічу і таварышу Паповічу Паўлу Раманавічу:

«Цяпер, калі вы, дарагі Андрыйн Рыгоровіч, завяршылі двухсутачны палёт, а вы, дарагі Павел Раманавіч, завяршылі сутачны палёт вакол зямнога шара, яшчэ раз віншую і ў думках абдымаю вас.

Жадаю паспяхова выканаць намечаную праграму палёта і шчаслівага прызямлення. М. Хрушчоў. 13 жніўня 1962 года».

У адказ на прывітанне Мікіты Сяргеевіча Хрушчова таварышы Нікалаев і Паповіч радзіравалі з борта караблёў «Усход-3» і «Усход-4»:

«Дзякую Мікіце Сяргеевічу Хрушчову за цеплыню і клопаты, за віншаванне. Прыкладу ўсе сілы, каб палётнае заданне выканаць поўнасьцю. Нікалаев».

«Перадайце Мікіце Сяргеевічу Хрушчову вялікае сардэчнае дзякуй. Я прыкладу ўсе

намаганні да таго, каб выканаць пастаўленую задачу, быць здаровым і цэлым. Усё зраблю. Усё зраблю. Паповіч».

Павел Паповіч, яго жонка лётчык-інструктар Марына і дачка Наташа ў сябе дома.

Павел Раманавіч Паповіч.

Касманаўт П. Р. Паповіч

Павел Раманавіч Паповіч нарадзіўся 5 кастрычніка 1930 года ў пасёлку Узін Кіеўскай вобласці ў сям'і рабочага. Па нацыянальнасці — украінец.

Вучыўся ў школе, затым у рамесным вучылішчы ў Белай Царкве. Пасля заканчэння вучылішча паступіў у Магнітагорскі індустрыйны тэхнікум. Закончыў яго ў 1951 годзе, атрымаўшы спецыяльнасць тэхніка-будаўніка.

П. Р. Паповіч уступіў у рады Савецкай Арміі. Займаўся ў ваенным авіяцыйным вучылішчы. Пасля заканчэння яго праходзіў службу ў часцях ваенна-наветраных сіл. З'яўляецца ваенным лётчыкам.

У сакавіку 1945 года быў прынят у рады ВЛКСМ. Член КПСС з чэрвеня 1957 года.

У 1961 годзе за паспяховае выкананне задання ўрада ўзнагароджан ордэнам Чырвонай Зоркі.

Касманаўт жанаты. Жонка — Васільева (па шлюбу Паповіч) Марыя Лайрэнцьеўна 1931 года нараджэння. Па спецыяльнасці — лётчык, цяпер працуе тэхнікам-вылічальнікам. Дачцы Наташы 6 гадоў.

Бацька — Паповіч Раман Парфірэвіч 1905 года нараджэння, працуе ў Узіне Кіеўскай вобласці. Маці — Паповіч Феадосія Касьянаўна 1903 года нараджэння, хатняя гаспадыня. Сястра Марыя Раманаўна 1927 года нараджэння, сястра — Надзея Раманаўна 1944 года нараджэння, брат — Мікалай Раманавіч 1946 года нараджэння, брат — Пётр Раманавіч 1937 года нараджэння, ваеннаслужачы-лейтэнант.

Правяду палёт, як належыць камуністу

ЗАЯВА КАСМАНАЎТА П. Р. ПАПОВІЧА ПЕРАД СТАРТАМ

Дарагія мае сябры і таварышы! Толькі ўчора быў выведзен на арбіту касмічны карабэль «Усход-3», пілатуемы лётчыкам-касманаўтам Андрыйнам Рыгоровічам Нікалаевым.

Сёння яшчэ адзін савецкі касмічны карабэль знаходзіцца на старце. Мне даверана заняць у ім месца пілота.

Я іду ў касмічны палёт з вялікай гордасцю за наш вялікі савецкі народ, які пракладвае ўсюду чалавечтву шлях у камуністычную будучыню.

Няхай гэты новы, чацвёрты рэйс да зорак будзе чарговым укладам нашага народа ў справу далейшага асваення космасу ў мірных мэтах.

Мае «нябесныя браты» пракладлі першыя касмічныя трасы. Цяпер па гэтых трасах лятае «Усход-3», а ўслед за ім адіраўляюся я, каб і далей асвойваць прасторы Сусвету.

Я гатоў да палёту і правяду яго так, як належыць камуністу.

Да хуткай сустрэчы, дарагія сябры!

Сокал і беркут у космасе

Касманаўты Андрыйн Нікалаев і Павел Паповіч ранцаў 13 жніўня вялі паміж сабой размову па радыё.

Касманаўт ПАПОВІЧ: «Сокал і беркут. Чую вас добра. Тэмпература 18 градусаў, вільготнасць 65 працэнтаў. Як мяне зразумелі?»

Касманаўт НІКАЛАЕВ: «Беркут, я сокал, вас зразумеў. У мяне ўсё ў парадку. Тэмпература 15 градусаў, вільготнасць 65 працэнтаў. Самаадчуванне выдатнае. Добра спаў».

Касманаўт ПАПОВІЧ: «Я беркут. Настрой выдатны, добра выспаўся, самаадчуванне цудоўнае».

Станіслаў ШУШКЕВІЧ

На казачных крылах

Чарада арлоу касмічнага бяздоння.

Гляньце, свет вам пляскае ў далоні...

Гарады і сёлы, і сталіцы, усё жывое вамі ганарыцца. Даў народ вам казачныя крылы, даў лободу для невычэрпнай сілы. Расчыніла будучыня дзверы, Трыумфе ўшчасце новай зры.

Падзяка стваральнікам касмічных караблёў

МАСКВА, 13 ЖНІўНЯ. (ТАСС). САВЕЦКІМ КАСМАНАЎТАМ А. Р. НІКАЛАЕВУ І П. Р. ПАПОВІЧУ ПЕРАДАЛІ 13 ЖНІўНЯ З БОРТА КАСМІЧНЫХ КАРАБЛЁў «УСХОД-3» І «УСХОД-4», ЯКІХ РОБЯЦЬ ГРУПАВЫ ПАЛЕТ У КОСМАСЕ, НАСТУПНУЮ РАДЫЕГРАМУ:

САВЕЦКІМ ВУЧОНЫМ, КАНСТРУКТАРАМ, ІНЖЫНЕРАМ, ТЭХНІКАМ І РАБОЧЫМ.

ДАРАГІЯ ТАВАРЫШЫ! Шчыра ўдзячны вам за стварэнне цудоўных касмічных караблёў і выдатную падрыхтоўку нас да палёту. Жадаем вам далейшых поспехаў у працы на карысць нашага любімай Радзімы.

Лётчык-касманаўт НІКАЛАЕВ, ПАПОВІЧ.

ДЗЕЛЯ МІРУ НА УСЁЙ ПЛАНЕЦЕ

АД ШЧЫРАГА СЭРЦА

М. ЯРМОЛЕНКА,
акадэмік Акадэміі навук БССР
Цуда — такое слова, на маю думку, найбольш падыходзіць для ацэнкі вялікіх падзей гэтых незабытых дзён. Цуда, створанае воляй савецкіх людзей, якія авалодалі вышынямі навукі і тэхнікі.

Касмічныя караблі, якія штурмуюць нязведаныя прасторы, без усялякага сумнення адкрываюць новыя гарызонты даследаванняў і яшчэ больш наблізяць заповітную мэту — палёт савецкага чалавека на іншыя планеты. Можна цвёрда чакаць, што вынікі сумеснага групавога палёту касманаўтаў з'явіцца буйнейшым укладам у сусветную навук.

Беларускія вучоныя ад усёй душы жадаюць адважным касманаўтам шчаслівага вяртання з бліскавага палёту ў славу нашай радзімы.

Павел ШЫДЛОЎСКІ,
заслужаны дзеяч культуры БССР

З твараў хлебарабаў калгаса «Чырвоны Кастрычнік» Уздзенскага раёна, дзе я жыў і працую, не сыходзяць радасныя ўсмешкі. Мне хочацца назваць іх касмічнымі ўсмешкамі. Сэрца поўніцца гонарам за любімую Айчыну!

Ул. СТЭЛЬМАХ,
заслужаны дзеяч мастацтва БССР

Як бы мы, савецкія людзі, не прызвычаліся да вялікіх падзей — гэта выдатна, грандыёзна, захапляюча!

Вось дзе крыніца натхнення для нашых працаўнікоў мастацтва! Найвышэйшая гэта задача — стварэнне характару

Інтэрв'ю

нашых сучаснікаў такога гарту, як Гагарын, Цітоў, Нікалаеў, Паповіч!

Сцяпан ПЛАТАЎ,
лётчык БВА

Я чакаў, што гэтым адзначаць гадавіну палёту Цітова. Сам узняўся б у космас, але ўжо не возьмуць, магчыма. А вось калі мой сын Юра падрасце, ён паляціць напэўна, ужо ў якасці пасажыра на Зоркалёце. Яму — тры з палівінай гады.

Уладзімір ЧАРНЫШОЎ,
інжынер

Гэта здорава! Акно ў Сусвет расчынена для палётаў на планеты. Я рад, што зрабілі гэта савецкія людзі.

Жадаем, каб амерыканскія ваякі не забруджвалі космас рознымі іголкамі і не ўзрывалі атамныя бомбы.

Уладзімір ФІСЕНКА,
майстар спорту

Як спартсмен, я ўдвая рад за нашых касманаўтаў і захапляюся ім. Яны, несумненна, установаць новыя сусветныя рэкорды ў гэтым своеасаблівым відзе спорту, які ўзнік у наш час.

Валодзя ГРЫЦАН,
школьнік

Вельмі заідрошчу касманаўтам. Абаяжкова стану лётчыкам і палячу ў космас. Я паляцеў бы цяпер, але мне гавораць: рана, вучыся.

Ніл ГІЛЕВІЧ,
паэт

Абдымаю,
Ганаруся,
Радуюся:
Аднагодкі дараць свету
Дзівы —
У двухсоткіламетровым
радыусе

Ад Зямлі
Ляцяць сыны Радзімы,
Б'юся ў муках,
У нямой адчайнасці:
Як жа мне адолець
прыцягненне
Зрыфмавана-ўтульнай
прызвычнасці
І ўзяцець вась так
Хоць на імгненне!

РАЗМОВА

3-Х КАСМАНАЎТАЎ

Адрозж пасля вываду на арбіту карабля-спадарожніка «Усход-4» адбылася гутарка па радыётэлефоне трох касманаўтаў.

Маёр Нікалаеў (з борта карабля «Усход-3»): — Усё ідзе выдатна. Чую вас выдатна. Настрой выдатны.

Падпалкоўнік Паповіч (з борта карабля «Усход-4»): — Назіраю Зямлю ў воблаках. Справа ў ілюмінатар бачу чорнае-чорнае неба. Настрой вельмі добры. Усё ідзе выдатна. Да сустрэчы на Зямлі.

Касманаўты Нікалаеў і Паповіч павіншавалі адзін аднаго з паспяховым ажыццяўленнем першага групавога палёту касмічных караблёў.

Падпалкоўнік Гагарын (з каманднага пункта): — Усё вельмі добра, сябры. Вінушым вас! Да сустрэчы на Зямлі!

Лётчык-касманаўт А. Р. Нікалаеў.

Лётчык-касманаўт П. Р. Паповіч.

На касмадроме

РЭПАРТАЖ

Раніца перадстартавага дня. Касманаўты ўсёй сваёй сям'ёю ўсталі, здаецца, раней за ўсіх. Заведзены рэжым не мяняецца. У другіх не закончана снеданне, а яны ўжо вярнуліся з трэніроўкі. Нікалаеў таксама тут. У лёгкай клятчатой сарочцы, у спартыўных штанах. Ён здаецца заклапочаным, крыху больш суровым. Не. Гэта памылка. Ён гатовы пагаварыць і пасмяяцца. Ашукваюць яго бровы. Густыя, ломаныя, яны зрасліся ў адну лінію, быццам іх гаспадар наспуўся. І вочы прыжмураныя, пільныя.

Хутка выезд на пляцоўку. Усё гатова да а'езду. Але хтосьці здалёку бяжыць да Андріяна, махае нечым. Праз мінуту відаць, што гэта кніжка. Якая?

— Ну вось, дзякую, — бярэ Нікалаеў томік у зялёнай вокладцы. Чытаю: Лермантаў, «Вершы».

— Гэта з сабой у дарогу. — тлумачыць касманаўт-3.

Шасэ, якое вядзе да пляцоўкі, дзе ўжо стаіць ракета, пачынаецца ад тэатральнай пляцоўкі. Вялікі і прыгожы тут тэатр. Светлыя фарбы дамоў. Зеленыя пірамідальных таполяў. Потым панарама мяняецца... Ландшафт перарэзаны дарогай, прамой, як лінейка. Чыгуна-шэры асфальт, бардзюр са шчэбеня, акаймаваны светлай зелянінай.

Кіламетр, другі, трэці. З-за далёкага гарызонта выпаўзае вежа, яшчэ ледзь бачная. Гэта ракета. Сумненняў не можа быць.

Аўтамабіль стаў у дзесятку кіламетраў ад шэра-сталёнага гіганта, раўніва скрытага ад поглядаў складаным спалучэннем ферм. Вось ён, пуд нашага часу! Калі б мы, падобна старажытнім, адбіралі сем выдатнейшых тварэнняў, то гэтаму б, бяспрэчна, прысвоілі б нумар адзін.

Фермы, якія абступілі цэла ракету, розныя. Адны масіўныя, другія трубчатыя, ажурныя.

На бетоннай пляцоўцы амаль роўным прамавугольнікам стаіць «стартавік» — маладыя, ажыўленыя, падцягнутыя хлопцы.

Нікалаеў дзякуе ім за працу, якая дасць яму шчасце праімчацца пад зорнай вышыняй, за тое, што сабралі ракету, за тое, што падрыхтавалі касмічны карабэль, за тое, што адладзілі ўсе сістэмы. Шчасце заваўнікаў космасу знаёма, несумненна, і ім, гэтым людзям, якія слухалі вось ужо трэцяга касманаўта савецкай зямлі. Хіба не іх работа і думка завяршаюць спра-

прадоўжыць вывучэнне ўплыву бязважкасці на арганізм чалавека. У якой меры гэта з'ява ўплывае на працаздольнасць касманаўта? Гэтыя дадзеныя надзвычай важныя для навукі, таму што кожны новы касманаўт — гэта новая чалавечая індывідуальнасць. Натуральна, што кожны новы палёт узбагачае нас, канструктараў, эксперыментальным фактычным матэрыялам для далейшага ўдасканалення касмічных караблёў.

Другая задача — выкананне касманаўтам навуковых назіранняў ва ўмовах касмічнага палёту.

І, нарэшце, апошняя задача — яшчэ раз вывучыць дзеянне ўсіх сістэм карабля ў палёце.

Дзень першы

ву вучоных, канструктараў, рабочых? Так, не раз дзякавалі ім народ, урад, партыя за ўзорную службу.

Галоўны канструктар, ледзь ледзь падштурхоўваючы збянтэжанага касманаўта, правёў яго ўздоўж людзей, якія апладзіравалі...

Потым Нікалаеў у ліфце ўзімаецца к караблю. Наверсе яго не відаць за складанымі пераплацэннямі металу. Услед адпраўляюцца старшыня дзяржаўнай камісіі і касманаўт-дублёр.

Сустрэча на стартце, пад'ём к караблю — усё гэта ўжо традыцыя касмадрома.

Галоўны канструктар вызваліўся. Ён, відаць, усім задаволены. Гатовы адказаць на пытанні карэспандэнтаў тут жа, на сонцапёку.

Першае пытанне — аб навуковых задачах, пастаўленых перад караблём «Усход-3».

— Яны шырокія і шматгранныя, — гаворыць галоўны канструктар. — Асноўная задача —

каб выкарыстаць атрыманыя дадзеныя пры канструванні новых касмічных караблёў.

— А ці можна разглядаць палёт «Усходу-3» як крок да штурму Месяца? — пытаемся мы.

— Так, у вядомай ступені можна, як і ўсё, што мы робім. Наш шлях — ад вывучэння бліжняга космасу да пазнання далняга космасу. Месяць, вядома, у будучым стане аб'ектам навуковых даследаванняў нашых касманаўтаў.

Над пляцоўкай акампанентам нашай гутарцы гучыць голас камандуючага службай падрыхтоўкі палёту. Дзейнічаў найдакладнейшы графік перадстартавых аперацый. Голас спакойны, усё ідзе як трэба.

У касманаўта і яго дублёра свой графік. Перад абедам перасяліліся яны ў катэдж, дзе правядуць суткі перад стартам. І тут таксама складаецца традыцыя. Гагарын, Цітоў — яны былі жыхарамі гэтага катэджа.

маленькай гасцінцы на шляху ў космас.

Ледзь пазалаціла сонца ракету, і пачалося пасяджэнне Дзяржаўнай камісіі. Тут жа, у доме па суседзтве з ракетай.

Старшыня камісіі адкрывае пасяджэнне.

Коротка, лаканічна дакладваюць кіраўнікі служб: гатова, гатова, гатова... Касманаўт — гатовы!

Ім утараць канструктары вузлоў, сістэм, агрэгатаў:

— Гатова!

Наступае ўрачыстая цішыня. Члены Дзяржаўнай камісіі падпісваюць акт аб гатоўнасці...

Хутка старт. Аўтобус з касманаўтам ужо ўязджае на пляцоўку перад ракетай. З дзвярэй аўтобуса з касманаўтамі ляціць песня: «Падмаскоўныя вечары». Першым выскаквае Цітоў. Ён і Гагарын праводзяць таварыша ў дарогу, па якой яны ўжо прайшлі.

Касманаўт у аранжавым камбінезоне, шэрым шлеме крыху нязграбна ідзе па пляцоўцы.

Старшыня Дзяржаўнай камісіі, галоўны канструктар, тэарэтык касманаўтыкі абдымаюць і цалуюць Нікалаева.

Апошнія прывітанні з пляцоўкі ліфта: «Да хуткай сустрэчы, таварышы!».

Г. АСТРАУМАЎ.

(Працяг у наступным нумары.)

Міхась МАШАРА

ДВА СОКАЛЫ

Два сокалы крылатых
Узняліся да зор.
Мы смеласцю багаты,
У нас творчасці задор.

Задор такі, што свету
Да сонца крэслім пуць,
Каб нашу ўсю планету
Да міру павярнуць.

Я лепшых мар не маю.
Як ява нашых дзён:
У небе — Нікалаеў,
Прымі ты мой паклон.

Паклон зямны і шчыры
Паслаць заледзь паспеў:
Другі у зорны вырай
Наш сокал паляцеў.

Паўлюк Паповіч друга
Дагнаў на сцэцы той
І робіць круг за кругам
Над роднаю Зямлэй.

У космасе іх двое,
Адважных, маладых.
Зямля ж у непакоі
За сокалаў сваіх.

Мы смеласцю багаты,
У нас творчасці задор.
Два сокалы крылатых
Узняліся да зор.

СЛАВІЦЬ ПЛАНЕТА ПОДЗВІГ БЯССТРАШНЫХ

Якія радасныя і шчаслівыя гэтыя маладыя будаўнікі Мінска! У час святкавання Дня будаўніка яны пачулі новую хваляючую вестку: запушчаны касмічны карабель «Усход-4» з лётчыкам-касманаўтам падпалкоўнікам П. Р. Паповічам на борце.

Вось маладыя мінчанкі пачулі па радыё новыя звесткі аб палёце касманаўтаў і спяшаюцца падзяліцца сваімі уражаннямі з сяброўкамі.

ДАРАГІЯ НАШЫ СУЧАСНІКІ

З намі жыве надзея, што недзе, можа не з пятым і шостым касманаўтам, але з адным з наступных будучых пасажыры — разведчыкі новых светаў.

Казка аб дыванах-самалётах у нашы дні ператварылася ў яву, якая не снілася казачнікам.

Крок да Месяца, крок да Марса — не просты. Калі гэта адбудзецца, мы не ведаем. Але мы упэўнены, што гэта зробіць людзі, якія будуць камунізм і будуць жыць у камунізме.

Добрай дарогі, дарагія таварышы, нашы сучаснікі!

Шчаслівага звароту на родную зямлю для наступных узлётаў!

Аркадзь КУЛЯШОУ, Максім ЛУЖАНІН.

Зноў Зямля-планета магутным высілкам падняла сваіх савецкіх сыноў на працяг нялёгкай разведкі Космасу.

Бяспрыкладны подзвіг

Нельга без хвалявання гаварыць аб бяспрыкладным подзвігу зорных братоў А. Нікалаева і П. Паповіча. Пачуццём вялікага гонару за нашу Айчыну поўняцца сэрцы савецкіх людзей, якія паспяхова крочаць да светлых берагоў камунізму. Віткі касмічных караблёў «Усход-3» і «Усход-4» — сведчанне вялікага чалавечага генія краіны Саветаў. Ад усёй душы вітаем вас, мужныя ўладары космасу!

І. ДЗЯГІЛЕВІЧ,
дырэктар сярэдняй школы.
Ляхавічы.

ШЧАСЛІВАГА ПАДАРОЖЖА

Радасна на сэрцы ў нашых хлебарабаў: паспяхова ўбіраем багаты ўраджай, нарыхтоўваем кармы, прадаём дзяржаве збожжа і іншыя сельскагаспадарчыя прадукты. Але радасць хлебараба стала бязмежнай, калі пачулі аб запуску ў космас трэцяга і чацвёртага караблёў-спадарожнікаў, на борце якіх знаходзяцца

нашы савецкія пакарыцелі космасу Андрыйя Нікалаеў і Павел Паповіч. Цудоўная падзея!

На Сусветным кангрэсе міру я сустрэлася з першымі ў свеце касманаўтамі Юрыем Гагарыным і Германам Цітовым. Сэрца поўнілася гонарам за наш народ, нашу самую пе-

радавую ў свеце навуку, якая служыць вялікай справе міру і прагрэсу.

І вось групавы палёт савецкіх касманаўтаў. Ад усёй душы віншую нябесных братоў Андрыйя Нікалаева і Паўла Паповіча! Ляціце, дарагія нашы касманаўты, усё далей і далей, праслаўляйце любімую Айчыну!

Няхай маціце і радзіце любімае Радзіма! Няхай будзе больш мірных адкрыццяў! Шчаслівага падарожжа, дарагія нашы Нікалаеў і Паповіч!

П. КАВАЛЕВА,
Герой Сацыялістычнай Працы, старшыня калгаса «За Радзіму» Гомельскага раёна.

ПА СТАРОНКАХ ЗАРУБЕЖНАГА ДРУКУ

«ВАШЫМ МАГЧЫМАСЦЯМ І ПОСПЕХАМ НЯМА МЯЖЫ»

ЛОНДАН, 13 жніўня. Карэспандэнт ТАСС В. Чуксееў перадае:

«Якія ж вы, рускія, малайцы! Вашым магчымасцям і поспехам проста няма мяжы» — гэтыя словы мы пачулі ўчора ад работніка друкарні адной з лонданскіх газет праз некаторы час пасля таго, як вестка аб запуску ў космас яшчэ аднаго савецкага карабля дасягнула Англіі. «Прыходзіцца толькі марыць аб тых часах, калі нам удацца зрабіць тое ж самае», — з добрай зайздрасцю сказаў наш субяседнік.

І сапраўды, гэтыя апошнія два дні выдатных поспехаў ССРС зноў, ужо ў каторы раз, здзівілі ўяўленне англічан. Увесь гэты час мільёны тэлеглядачоў і радыёслухачоў з нецярплівасцю чакалі чарговага выпуску апошніх паведамленняў, каб пачуць і ўбачыць штосьці новае аб палёце савецкіх касманаўтаў.

Нават буржуазны друк, які звычайна замоўчвае ці ў лепшым выпадку за ледзяноў стрыманасцю каменціруе дасягненні краін сацыялізма, не ўстае сёння; першыя старонкі ўсіх газет запоўнены фатаграфіямі савецкіх касманаўтаў, параўнальнымі данымі касмічных палётаў, артыкуламі і паведамленнямі.

САРДЭЧНЫЯ ВІНШАВАННІ НАРОДА ЧЭХАСЛАВАКІ

ПРАГА. Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Чэхаславакіі і ўрад ЧССР накіравалі Цэнтральнаму Камітэту Камуністычнай партыі Савецкага Саюза і Савету Міністраў ССРС віншавальную тэлеграму. У ёй кіраўнікі ЧССР ад імя ўсяго чэхаславацкага народа шлюць сардэчныя віншаванні з паспяховым запускам касмічных караблёў «Усход-3» і «Усход-4» і перадаюць віншаванні савецкім вучоным, тэхнікам і рабочым, а таксама А. Р. Нікалаеву і П. Р. Паповічу.

АМЕРЫКАНСКІ НАРОД ЖАДАЕ ШЧАСЛІВАГА ЗВАРОТУ

НЬЮ-ІОРК. У сувязі з паспяховым запускам у Савецкім Саюзе касмічных караблёў «Усход-3» і «Усход-4» прэзідэнт ЗША Дж. Кенедзі, як перадае агенства Асацыяцэд Прэс з Бутбей-Харбар (штат Мэн), зрабіў наступную заяву:

«Я віншую Савецкі Саюз з гэтым выключным тэхнічным подзві-

гам і вітаю мужнасць двух новых астранаўтаў. Я ведаю, што амерыканскі народ жадае ім шчаслівага звароту».

Амерыканскі касманаўт Скот Карпентэр змог усклікнуць толькі: «Ну і ну!», калі яму паведамілі, што на арбіту ў непасрэднай блізкасці ад касмічнага карабля «Усход-3» запушчаны касмічны карабель «Усход-4» з падпалкоўнікам Паўлам Паповічам на борце, — перадае агенства ЮПІ. «У межах бажнасці ад другога карабля, — заявіў ён, — гэта сапраўды подзвіг! У цяперашні момант, — працягваю амерыканскі касманаўт, — Злучаныя Штаты не плануюць падобнага запуску».

ТРЫУМФ РАСІІ

КАІР, 13 жніўня. (ТАСС). Перадавыя, рэдакцыйныя артыкулы, каментарыі, артыкулы навуковых аглядальнікаў каірскага газет прысвечаны сёння падзеі, да якой прыкавана ўвага ўсяго свету.

«Трыумф Расіі», «Расія вывела на арбіту чацвёрты касмічны карабель з чалавекам на борце», «Два чалавекі на арбіце» — гэтымі словамі, набранымі чырвоным шрыфтом, адкрываюцца ўсе газеты.

Подзвіг Савецкага Саюза, які запусціў на арбіту амаль адначасова два касмічныя караблі, наўрад ці мае патрэбу ў каментарыях, заяўляе ў перадавым артыкуле «Інджышні газет». Гэты подзвіг, указвае газета, гаворыць сам за сябе, ім захоплены ўзруненне ўсяго свету.

Запуск Савецкім Саюзам яшчэ двух касмічных караблёў, падкрэслівае аглядальнік газет «Аль-Ахбар», гаворыць нам аб тым, што чалавек зможа дасягнуць Месяца ўжо ў бліжэйшыя гады.

СВЕТ ГАВОРЫЦЬ: «ГЭТА ФАНТАСТЫЧНАЕ ДАСЯГНЕННЕ!»

ПАРЫЖ. Першыя старонкі ўсіх парыжскіх газет нагадваюць сёння афішы: велізарнымі літарамі набраны словы: «Сенсацыйны подзвіг Савецкага Саюза («Фігаро»), «Першая сустрэча ў космасе» («Парыжур»), «Гістарычны этап у пакаванні міжпланетнай прасторы» («Юманітэ»), «Увесь свет гаворыць: гэта фантастычнае дасягненне («Ліберасьен»)»...

ГЭТА ЦУДОЎНА!

ГААГА, 12 жніўня. Карэспандэнт ТАСС О. Півавараў перадае:

Навуковы свет Галандыі ў захопленні ад грандыёзных поспехаў Савецкага Саюза ў асваенні космасу.

Учора вечарам у 21 гадзіну 29 мінут 30 секунд па мясцоваму часу абсерваторыя Утрэхцкага ўніверсітэта паспяхова назірала палёт савецкага касмічнага карабля «Усход-3».

Сёння ваш карэспандэнт звязаўся па тэлефоне з абсерваторыяй Утрэхцкага ўніверсітэта і застаў там віднага галандскага вучонага прафесара К. дэ Яхера.

«Я толькі што пачуў, — сказаў прафесар дэ Яхер, — аб запуску новага карабля «Усход-4». Гэта цудоўна! Адначасова палёт двух касмічных караблёў, якія знаходзяцца на блізкай адлегласці адзін ад аднаго, можна лічыць пераходнай ступенню да палётаў на іншыя планеты. Ад душы віншую савецкіх вучоных з выдатным дасягненнем і з напружаннем чакаю паспяховага заканчэння палёту».

ЧАЛАВЕЦТВА ЖАДАЕ ПОСПЕХУ

ДЭЛІ. Віцэ-прэзідэнт Індыі д-р Закір Хусейн заявіў карэспандэнту ТАСС: «Мы з глыбокім хваляваннем даведзелі аб запуску Савецкім Саюзам на арбіту Зямлі двух касмічных караблёў. Гэтыя караблі — сімвалы чалавечага генію і мужнасці, і ўсё чалавецтва жадае поспеху гэтаму эксперыменту і шчаслівага звароту адважных пілотаў на родную зямлю. Гэтых пілотаў на родную зямлю ўносіць значны ўклад у нашы веды аб Сусвеце. Я спадзяюся і веру, што з расшырэннем нашых ведаў аб космасе мы будзем усё больш глыбока пазнаваць сутнасць чалавечых адносін і на змену існуючым у свеце рознагалоссям прыйдзе гармонія».

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77. Дом друку. Рэдакцыя газеты «Гомельскі Радзім».

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

КАСМІЧНЫЯ КАРАБЛІ ПРЫЗІЯМЛІЛІСЯ ПАВЕДАМЛЕННЕ ТАСС

У АДПАВЕДНАСЦІ З ПРАГРАМАЙ ПАЛЕТУ 15 ЖНІўНЯ 1962 ГОДА ў ЗАДАДЗЕНЫМ РАЕНЕ ЗРОБЛЕНА ПАСАДКА КАСМІЧНЫХ КАРАБЛЕЎ «УСХОД-3» З КАСМАНАЎТАМ ТАВАРЫШАМ НІКАЛАЕВЫМ АНДРЫЯНАМ РЫГОРАВІЧАМ І «УСХОД-4» З КАСМАНАЎТАМ ТАВАРЫШАМ ПАПОВІЧАМ ПАЎЛАМ РАМАНАВІЧАМ. КАСМІЧНЫЯ КАРАБЛІ «УСХОД-3» І «УСХОД-4» ПРЫЗІЯМЛІЛІСЯ НАРМАЛЬНА.

ЧАС ПРЫЗІЯМЛЕННЯ КАСМАНАЎТАЎ:

— ТАВАРЫША НІКАЛАЕВА АНДРЫЯНА РЫГОРАВІЧА — 9 ГАДЗІН 55 МІНУТ.

— ТАВАРЫША ПАПОВІЧА ПАЎЛА РАМАНАВІЧА — 10 ГАДЗІН 01 МІНУТА.

ПАСЛЯ КАСМІЧНАГА ПАЛЕТУ І ПРЫЗІЯМЛЕННЯ АБОДВА КАСМАНАЎТЫ АДЧУВАЮЦЬ СЯБЕ ДОБРА. ПРАГРАМА ПАЛЕТУ КАСМІЧНЫХ КАРАБЛЕЎ «УСХОД-3» І «УСХОД-4» ВЫКАНАНА ПОЎНАСЦЮ.